

ARESZT ŚLED CZY

ul. Świebodzka 1
50-046 Wrocław 39
tel. (071) 327-24-00, fax
(071) 343-66-10

Wrocław, dnia 22 stycznia 2009 r.

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2009 -01- 28
ZAL.	1/6 NR 1202564

DD-167/09

RPO-602551,08

**Biuro Rzecznika Praw
Obywatelskich
AL. SOLIDARNOŚCI 77
00-090 WARSZAWA**

2009 -01- 30

W nawiązaniu do pisma RPO-602551-VII-706/08/KM/KMP w załączeniu przesyłam odpowiedź w sprawie realizacji wniosków sformułowanych w Informacji o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Areszcie Śledczym we Wrocławiu w dniach 19-20 listopada 2008 r. przez pracowników Zespołu Prawa Karnego Wykonawczego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich.

Z poważaniem
DYREKTOR
Aresztu Śledczego we Wrocławiu
Kucharski
ppik mgr Krzysztof Kucharski

Wyk. w egz.:
1. egz. - adresat
2. egz. - a/a

**PAN
DYREKTOR ZESPOŁU
PRAW KARNEGO WYKONAWCZEGO
W BIURZE RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH**

Z wielką uwagą kierownictwo aresztu zapoznało się z Informacją o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Areszcie Śledczym we Wrocławiu w dniach 19-20 listopada 2008 r. Informacja zawiera wiele cennych spostrzeżeń i uwag odnośnie stanu technicznego jednostki, panującej w jednostce atmosferze, działań kadry penitencjarnej w wykonywaniu kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania, które administracja aresztu będzie wykorzystywać w realizacji bieżących zadań. Cieszy nas ocena pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, że w Areszcie Śledczym we Wrocławiu przestrzegane są prawa osób pozbawionych wolności, a osadzeni są traktowani z poszanowaniem godności ludzkiej oraz że nie dochodzi do tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania.

Informacja o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Areszcie Śledczym we Wrocławiu została omówiona na posiedzeniu kierownictwa jednostki z kierownikami działów służb i samodzielnyimi pracownikami. Zwrócono szczególną uwagę na ujęte w Informacji opinie osadzonych dotyczące warunków socjalno-bytowych i traktowania osób pozbawionych wolności przez funkcjonariuszy i pracowników aresztu. Przyjmując, że osoby pozbawione wolności mają skłonność do wyolbrzymiania dolegliwości związanych z pobytem w warunkach izolacji więziennej, co jest dla funkcjonariuszy Służby Więziennej zrozumiałe, gdyż warunki te znacząco różnią się od warunków i sposobu życia, jakie prowadziły na wolności oraz skłonność do okazywania niechęci funkcjonariuszom wykonującym tymczasowe aresztowanie i wykonującym karę pozbawienia wolności, to niewątpliwym jest, że nawet pojedyncze głosy osadzonych, w szczególności dotyczące traktowania ich przez funkcjonariuszy, odnoszenia się personelu medycznego do pacjentów, jakości wyżywienia, oferty kulturalno-oświatowej i prowadzonych oddziaływań penitencjarnych, nie mogą być przez kierownictwo aresztu ignorowane. Odnośnie opinii dotyczących warunków socjalno-bytowych większość z nich ma charakter obiektywny, aczkolwiek nie zawiniony przez administrację aresztu. Trudno bowiem polemizować ze stwierdzeniami przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich, którzy podczas wizytacji cel

mieszkalnych stwierdzali naocznie nie najlepszy stan techniczny cel mieszkalnych, w których przebywają osadzeni. Dla kierownictwa aresztu jest sprawą oczywistą, że dla przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich jest stwierdzenie faktycznego stanu rzeczy i ocena przestrzegania obowiązującego prawa oraz wydanie na tej podstawie stosownych zaleceń. Jedynym usprawiedliwieniem dla kierownictwa jednostki penitencjarnej mogą być jedynie obiektywne przesłanki, tj. wysokość środków budżetowych przeznaczonych na utrzymanie jednostki, w tym na odtworzenie i utrzymanie infrastruktury technicznej jednostki.

Odnosząc się bezpośrednio do Wniosków i zaleceń sformułowanych w Informacji o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Areszcie Śledczym we Wrocławiu wyjaśniam, że możliwość ich realizacji jest określona przez dwa podstawowe czynniki, tj. stanu przeludnienia jednostki i środków finansowych, które administracja aresztu otrzymuje na utrzymanie jednostki penitencjarnej, w szczególności na remonty i poprawę warunków bytowych osób pozbawionych wolności.

Nieodzownym jest także podkreślenie, że warunki socjalno-bytowe w dużej mierze zależą również od osób pozbawionych wolności, w szczególności od poszanowania przez nich sprzętu kwaterunkowego, jakim dysponują w celach mieszkalnych, dbałości o stan techniczny oddanych im w użytkowanie cel mieszkalnych, nawyków higienicznych i wykonywania elementarnych czynności w zakresie utrzymania czystości cel, w których zostali rozmieszczeni. Mimo podejmowania ciągłych działań administracji aresztu w celu utrzymania zadowalających warunków bytowych i działań mających na celu przeciwdziałanie dewastacji cel mieszkalnych przez osadzonych, ze zjawiskiem braku poszanowania sprzętu kwaterunkowego ciągle mamy do czynienia.

Areszt śledczy dysponuje ogółem 289 celami mieszkalnymi /łącznie z celami w szpitalu psychiatrycznym/. Od 2006 r. wyremontowano łącznie 177 cel mieszkalnych. I tak w 2006 r. wyremontowano 85 cel /koszt - 133 477,65 zł/, w 2007 r. wyremontowano 66 cel /koszt 50 438,90 zł/, w 2008 r. wyremontowano 23 cele /koszt 18 362, 20 zł/. Wskazane powyżej remonty miały charakter planowy lub były wykonywane z powodu awarii sieci kanalizacyjnej lub wodociągowej. Liczba planowanych remontów cel mieszkalnych była uwarunkowana wysokością środków finansowych i zakresem prac remontowych. Ze względu na konieczność wymiany zużytego i trudnego w utrzymaniu parkietu na wykładzinę typu tarkett, łatwiejszą w utrzymaniu odpowiedniego stanu sanitarnego pomieszczeń mieszkalnych, większość remontów przeprowadzanych w ostatnich latach obejmuje znacznie większy zakres prac, co przy tych samych mocach przerobowych /remonty wykonywane są systemem gospodarczym związanym z zatrudnieniem odpłatnym skazanych i tymczasowo aresztowanych, średnio około 120 osób pozbawionych wolności/ pozwala na wykonanie remontu mniejszej liczby cel w porównaniu z pracami polegającymi jedynie na odświeżeniu powłok malarskich, czyli odmalowaniu cel mieszkalnych.

Ze względu na uwarunkowania architektoniczne jednostki, która dysponuje w

większości małymi celami mieszkalnymi dwuosobowymi lub trzyosobowymi, wydzielenie kącika sanitarnego poprzez zabudowę, bez gruntownej przebudowy cel /wykucia wraz montażem podciągów, jak to zrobiono w oddziale 1B i 1A/ nie jest możliwe bez znacznego zmniejszenia powierzchni mieszkalnej, zmniejszenia szerokości wejścia do cel, a tym samym zmniejszenia ewidencyjnej pojemności jednostki. Areszt Śledczy we Wrocławiu, wybudowany w II połowie XIX wieku, podlegał innym przepisom budowlanym i innym przepisom dotyczącym bezpieczeństwa osób pozbawionych wolności. Jednakże tam, gdzie jest to możliwe, jak ma to miejsce w oddziale 4D, kąciki sanitarne są sukcesywnie wydzielane /murowany kącik wraz z przesuwanymi drzwiami/ w miarę posiadanych środków finansowych.

Zgodnie z zaleceniem administracja aresztu w bieżącym roku zaplanowała poprawę stanu technicznego cel mieszkalnych, w szczególności poprzez odnowienie powłok malarskich w celach mieszkalnych i naprawę podłóg w kilkudziesięciu celach mieszkalnych w ramach przyznaných środków budżetowych.

W jednostce w stałym obrocie znajduje się 1052 komplety materacy i są one sukcesywnie wymieniane. Poważnym ograniczeniem mającym wpływ na jakość użytkowanych materacy jest okres ich używalności, który wynosi 60 miesięcy. Przy stanie zaludnienia jednostki wynoszącym 900 osób, obowiązujący okres używalności pozwala na wymianę i likwidację 180 kompletów materacy i taka ilość materacy jest wymieniana. W warunkach aresztu, gdzie występuje duża rotacja osadzonych i przeludnienie jednostki, konieczność korzystania z materacy przez okres 5 lat, przy ciągłej zmianie użytkowników, nie wpływa korzystnie na ich stan.

Biorąc pod uwagę opinie zawarte w Informacji o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Areszcie Śledczym we Wrocławiu kierownictwo jednostki uznało za nieodzowne przeprowadzenie w I kwartale bieżącego roku przez dział kwatermistrzowski przeglądu stanu materacy użytkowanych przez osoby pozbawione wolności, z którego zostanie sporządzony protokół wraz z wnioskami o ewentualną wymianę materacy nie nadających się do dalszego użytkowania przez osadzonych.

Areszt Śledczy ma zawartą umowę z firmą zewnętrzną zajmującą się dezynfekcją, dezynsekcją i deratyzacją. Firma ta jest zobowiązana do przeprowadzania wszystkich zabiegów zgłaszanych przez administrację jednostki. Informacje o stwierdzonych przypadkach występowania pasożytów, insektów, gryzoni, itd., itp., lub konieczności przeprowadzenia dezynfekcji pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia przekazywane są do działu kwatermistrzowskiego na podstawie pisemnych zgłoszeń służby zdrowia, oddziałowych, wychowawców oraz zgłoszeń wizytujących cele i inne pomieszczenia funkcjonariuszy lub zgłoszeń przyjętych od osadzonych. Zgłoszone zabiegi są wykonywane nie rzadziej niż jeden raz w tygodniu lub częściej, o ile zachodzi taka potrzeba. Dezynsekcja celi mieszkalnej jest przeprowadzana w każdym przypadku przyjęcia osadzonego, u którego służba zdrowia stwierdziła występowanie wszelkiej postaci wszawicy oraz odpowiednie zabiegi dezynfekcyjne w przypadku innych chorób skórnych, w tym

podejrzenia gruźlicy. Przypadki te są liczne, o czym świadczą statystyki służby zdrowia aresztu, jak i statystyki prowadzone przez Centralny Zarząd Służby Więziennej. W roku 2008 w/w firma w Areszcie Śledczym we Wrocławiu była wzywana 60 razy i wykonała w sumie wspomnianych powyżej zabiegów w 250 pomieszczeniach, w tym np. w celach mieszkalnych, w kuchni, w łaźni. Zalecane w Informacji o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Areszcie Śledczym we Wrocławiu przeprowadzenie generalnej dezynsekcji jednostki jest niemożliwe z kilku powodów:

1. Po pierwsze tak dużej jednostki nie da się opróżnić z osób pozbawionych jednostki choćby na kilka godzin.
2. Po drugie każdy przypadek umieszczenia doprowadzonej do jednostki osoby z wszawicą, łuszczycą, podejrzeniem gruźlicy lub osoby będącej nosicielem innych pasożytów skóry lub ubrania wymaga wezwania specjalistycznej firmy zajmującej się dezynfekcją, dezynsekcją i deratyzacją.
3. Po trzecie w porze letniej administracja aresztu odnotowuje wzrost ilości insektów w celach mieszkalnych, np. muszek owocowych, gdyż osadzeni, którzy zgodnie z obowiązującymi przepisami nie mogą być pozbawieni prawa zakupu artykułów żywnościowych, w tym w szczególności zakupu dostępnych w tym czasie owoców, powodują poprzez nie spożycie zakupionych artykułów występowanie tego zjawiska, charakterystycznego również dla każdego domu.

Zgodnie z Informacją o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Areszcie Śledczym we Wrocławiu wizytujący jednostkę penitencjarną wnieśli zastrzeżenia dotyczące stanu klatki schodowej, która prowadzi do znajdującej się przy areszcie poczekalni dla osób oczekujących na widzenie z osobami pozbawionymi wolności. Areszt Śledczy we Wrocławiu wynajmuje pomieszczenia przeznaczone na poczekalnię i paczkownię na podstawie umowy zawartej z Gminą Wrocław w budynku mieszkalnym, w którym zamieszkuje najemcy mieszkań kwaterunkowych, a klatka schodowa prowadzi do wynajmowanych przez lokatorów mieszkań. Zgodnie z umową pomieszczenia wynajmowane na poczekalnię i paczkownię są remontowane przez areszt. Natomiast remont klatki schodowej należy do Gminy Wrocław. Biorąc pod uwagę jednak ogólne zastrzeżenia dotyczące wizerunku medialnego jednostki penitencjarnej, kierownictwo aresztu rozważyło możliwość poprawienia estetyki klatki schodowej prowadzącej do wynajmowanych przez areszt pomieszczeń ze środków pozostających w budżecie jednostki.

Do chwili wizytacji jednostki przez przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich kierownictwo jednostki odnotowywało nieliczne skargi osadzonych dotyczące zbyt niskiej temperatury wody podawanej podczas kąpieli osadzonym. Skargi te były załatwiane niezwłocznie przez kierownika działu kwatermistrzowskiego. Jednakże w związku z tym, że takie opinie zostały zgłoszone przedstawicielom Rzecznika Praw Obywatelskich i w żaden sposób nie mogą zostać zignorowane, kierownictwo aresztu podjęło decyzję o przeprowadzaniu w I kwartale bieżącego roku wyrywkowych kontroli temperatury wody podawanej podczas kąpieli

osadzonych przeprowadzanych przez kierownika działu kwatermistrzowskiego, który został upoważniony do niezwłocznej interwencji w przypadkach stwierdzonych nieprawidłowości i sporządzenia z przeprowadzonych kontroli szczegółowego sprawozdania.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 marca 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie określenia zasad dopuszczalności używania wyrobów tytoniowych w obiektach zamkniętych podległych Ministrowi Sprawiedliwości w Porządku wewnętrznym Aresztu Śledczego we Wrocławiu i oddziału zakładu karnego w Aresztu Śledczego we Wrocławiu usunięto zakwestionowany przez przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich zapis dotyczący ograniczeń czasowych używania przez osadzonych wyrobów tytoniowych.

Odnosząc się do ostatniego zalecenia przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącego zintensyfikowania działalności kulturalno-oświatowej w jednostce wyjaśniam, że w okresie wizytacji w sposób planowy wyłączono z użytkowania dwie świetlice, które zostały przeznaczone na zajęcia teoretyczne i praktyczne w ramach przeprowadzanych kursów przyuczenia do zawodu malarza budowlanego dla skazanych przygotowywanych do zwolnienia i readaptacji społecznej. Kursy były finansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Europejskich Funduszy Strukturalnych Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Wspomniane świetlice w ramach przeprowadzonych kursów zostały odnowione. Kierownictwo aresztu już od miesiąca września 2008 roku podjęło działania mające na celu wzbogacenie oferty kulturalno-oświatowej dla osób pozbawionych wolności. Dokonano zmiany obsady stanowiska wychowawcy do spraw kulturalno - oświatowych. Oprócz stałych działań i programów terapeutyczno - profilaktycznych prowadzonych przez psychologów działu penitencjarnego skierowanych wyłącznie do skazanych uzależnionych i przejawiających agresję lub autoagresję, które obejmowały wyselekcjonowaną grupę skazanych liczącą od 10 do 12 skazanych, poszerzono ofertę kulturalno-oświatową poprzez stworzenie pracowni artystycznej, kółka zainteresowań kulturą i tradycjami narodów Unii Europejskiej oraz nauki języków obcych. Nowe uregulowania prawne w zakresie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji programów resocjalizacji skazanych oraz zajęć kulturalno - oświatowych i zajęć z zakresu kultury fizycznej sportu wprowadza Zarządzenie Nr 32/2008 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 24 grudnia 2008 r. obowiązujące od 23 stycznia 2009 r. Wprowadzeniu w życie przepisów tego Zarządzenia zostaną podporządkowane działania kierownictwa aresztu i kierownictwa działu penitencjarnemu. Nie mniej należy brać pod uwagę, że funkcjonariusze i pracownicy działu penitencjarnego odpowiedzialni za prowadzenie oddziaływań penitencjarnych są obciążeni obowiązkami wynikającymi z innych rozporządzeń i instrukcji, są opiekunami licznych grup skazanych lub tymczasowo aresztowanych, są również uczestnikami realizacji programu, jakim jest system Centralna Baza Danych Osób Pozbawionych Wolności Noe.NET, a obsada etatowa działu penitencjarnego jest niewystarczająca, na co kierownictwo aresztu nie ma wpływu.

Pragnę zapewnić, że wszystkie uwagi zawarte w Informacji i te, które zostały przekazane bezpośrednio w czasie wizytacji, zostaną uwzględnione przy planowaniu dalszych działań administracji aresztu i wykorzystane w szkoleniu funkcjonariuszy i pracowników.

Z poważaniem
DYREKTOR
Aresztu Siedczego we Wrocławiu

ppłk mgr Krzysztof Kucharski

Reprezentem st. 1 dn. 30.01.2024 r.